

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK :
Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.
PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.

Szerkesztésért és kiadásért felel :

MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő :

Dr SIMA ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG

ÉS KIADÓHIVATAL :

1. ker. Deák F.-u. 13. Telefon : 109.

Postatakarékpénztári csekk száma : 52.666.

TESSEDIK SÁMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN

ÜNNEPVÁRÁS

Mindig magasztosak, lélekkel telítettek ünnepvárásunk napjai. De talán egyik sem olyan bensőséges, mint a Messiás, két-évezred karácsonyában kiteljesedett, érkezésének ígéretében való hívó bizakodásunk. Ilyenkor minden ember, még a legmegátalkodottabb is számot vet életével, s mérlegre téve gyarló önmagát, megállapítja, hogy további élete, lelkének kiegyensúlyozottsága, bizodalma, hite, mindene attól függ: részesül-e, méltó-e, ama megváltással járó megtisztulásra, melyet az Élet Mestere nyújt karácsonyi ajándékkal a megigazulás szent akarása és boldog hitében élő Messiás-váróknak. Az élet salakjától való megtisztulás vágya, a tökéletes egymásrautaltság és talátság közösségi erényei jelenvalóságának meggyőződése, a legkifinomultabb szeretetben együttélés reménye, a legteljesebb megbékélés jellemezte a korácsonyvárást minden percét, óráját és napját...

De vajjon most is így van ez? Az ünnepvárás zsolozsmás hangulatába mintha a feneketlen gyűlölet, a véres bosszú, az esztelen gyilkolás, s az emberi gonoszság tengernyi egyéb megnyilatkozásának disszonáns akkordjai vegyülnének? Agyú, srappell, gránát, kín, szenvedés, vér és halál mindenütt! Mintha a pokol elevednék meg, minden szörnyűségében, mintha megtántorodott volna az emberi lélek, mintha kiesett volna belőle a mértéktartó erő, amely kétezer éve nem szűnt meg boldogítani embermilliókat egy percig sem. Környös-körül egeket csapdosó lánggal és minden, fékevesztett harc tombol széles e világon, s örült vitustáncot jár az egyensúlyát veszített emberi lélek. Nőnek a hullahegyek, s tort ül az egész megszedült világ felett az ádáz gyűlölet...

Valóban így van-e?!

Nem! A harc, mely most folyik, a legszentebb tusakodás, mely évezredek óta valaha is dúlt. Mert az emberi lélekért, annak nyugalmaért, hitünkért folyik, a családért, a gyermekért és Krisztusunkért! Azért, hogy ünnepvárásunk olyan békés lehessen, mint volt eddig, a magunk boldogulására és Isten dicsőségére.

Megváltó Krisztusunk, költözz szíveinkbe most is, s tölts meg lelkeinket és mindenek lelkét a karácsony békéje iránti szent vággyal... Hogy elmúljanak a fegyverek végre...

Most ez a fohász a mi ünnepvárásunk.

Békés vármegye ismét Geist Gyulát választotta felsőházi tagjává Póttagok vitéz Réthy Béla és dr. Sebők Elek lettek

Békés vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 17-én csütörtökön népes közgyűlést tartott, amelyen megválasztották a vármegye felsőházi tagját és póttagjait. A felsőházi tagságot, mint az előrelátható volt, ismét Geist Gyula dr., kondorosi

földbirtokos nyerte el egyhangú választással, mely bizalmi megnyilvánulás a népszerű követ eddigi munkásságának a törvényhatósági bizottság s azon keresztül a vármegye közönsége részéről való elismerése. Póttagokul a közgyűlés vitéz

Réthy Béla békéscsabai gyógyszerész, cukorkagyárost és Sebők Elek dr. békési ügyvédet választotta meg.

Lapzárta miatt a választás részleteit jövő számunkban hozzuk.

Bárczay János nyilatkozata az ország árvízvédelméről

A Központi Árvízvédelmi Bizottság a földművelésügyi minisztériumban ülést tartott, amelyen Bárczay János földművelésügyi államtitkár, országos árvízvédelmi kormánybiztos elnököt. A kormánybiztos elnöki megnyitó beszédében részletesen ismertette az elmúlt év árvédelmét és a belvíz elleni küzdelmét s az ország pillanatnyi vízügyi helyzetét a következőkben ismertette:

— A csapadékban rendkívül dús telet és tavaszt száraz nyár

és csapadékban szegény őszt követte. A tavaszi vizek kevés kivételtől eltekintve mind lehűzódtek, illetve elpárologtak. A folyók vize a nyár közepe óta alacsony. A talajvíz jelentősen leszállt. Ezidőszent általában az 1939-es szinten mozog, csökkenő irányzatú. A föld felszíne fagymentes, a Felvidéken, Kárpátalján és Erdélyben 20 cm-ig terjedő hómezők vannak. — Majd így folytatta: — Megállapíthatjuk, hogy a helyzet árvíz és belvíz-

védelem tekintetében pillanatnyilag kedvező, de hogyan alakul a tél folyamán és mi lesz tavasszal, azt előre megállapítani nem lehet. Semmi körülmények között sem szabad elbizakodnunk, hanem ellenkezőleg, amennyiben lehetséges az ésszerűség határain belül a felkészültséget fokozni legfőbb kötelességünk. Az elmúlt három év csapásai és temérdek szenvedése legyen intő példa és szolgáljon okulásul.

Nagy érdeklődés előzi meg „A kis kakuk” előadását

Hírül adtuk már, hogy a Turul-Mozi folyó hó 18., 19., 20. és 21-én pergeti Molnár Béla ny. tanár, az országos hírfilm-ornitológusnak, a velencei biennálén első díjat nyert kultúrfilmjét a „Kis kakuk”-ot. Az ünnepélyes megnyitó 18-án,

péntek délután 5 órai kezdettel lesz, amikor is dr. Ugrin László főszolgabíró mond ünnepi beszédet, míg Molnár Béla a kakukról tart minden bizonnyal érdekes előadást. Kiegészítésül a „Gyurkovics fiúk” című filmet pergetik, amellyel kiadós

UFA és Magyar Híradó egészíti ki a tömör műsort.

Múlt héten 4 napon át a GPU ment csaknem végig telt házak mellett. A jelentős tömegsiker bírálat a filmnek. Érdekes volt megnézni.

Január hó 15-ig lehet bejelenteni az őszi mélyszántást

Köztudomású, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter rendelete értelmében az a birtokos, aki az 1943. év tavaszán vetendő termények terméseredményét fokozza azáltal, hogy a tavaszi termények alá az őszi szántást ez év őszén legkésőbb az 1942. évi december hó 31. napjáig legalább tizenöt centiméter mélyen elvégzi, az őszi szántással megmunkált terület után kataszteri holdanként tíz

pengő termelési jutalomban részesül, feltéve, hogy az 1942. évi őszi vetés területe (őszi gabona, takarmánynövény, ipari növény) nem kisebb az előző évi őszi vetésterületnél.

A jutalom tekintetében a fél kataszteri holdat meghaladó területet egész holdnak számítják, a fél kataszteri holdnál kisebb területet számításon kívül hagyják.

Ezenfelül a birtokos katasz-

teri holdanként tíz pengő jutalomban részesül az 1942. év őszén kenyérgabonával (búzával, rozssal) elvetett azon területe után, amely meghaladja az 1941. év őszén kenyérgabonával elvetett területet.

A rendelet értelmében annak a birtokosnak, aki a termelési jutalom kifizetését kívánja, 1943. január 15-ig kell ezt bejelentenie az előjárásnál.

Munkafelügyelőségeket szervez a kormány

Iparügyi kormányzatunk 1943. évi költségvetése nem kevesebb, mint 13 új állami munkaközvetítő hivatal szervezéséről intézkedik. A hivatalok száma így 28-ra emelkedik. Az ezidőszent Budapest, Debrecen, Győr, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Miskolc, Nagyvárad, Pécs, Sopron, Szabadka,

Szeged, Szombathely, Újvidék és Zombor városokban működő hatósági munkaközvetítő hivatalok létesülnek Csákszereda, Gyula, Kaposvár, Komárom, Losonc, Szatmárnémeti, Székesfehérvár, Szolnok, Veszprém és Ungvár városokban, ezenkívül Budapest környékén a budapesti hivatal 3 fiókhivatal-

hoz jut.

Ugyancsak az új költségvetés vívmánya lesz, hogy a Budapest székhellyel az idén felállított Országos Iparügyi Munkaügyi Felügyelőség fejlesztésével kapcsolatban a kormány 4 vidéki munkaügyi felügyelői kerületet szervez Kolozsvár, Marosvásárhely,

Nagyvárad és Szatmárnémeti székhellyel.

Ezek a szakhivatalok kizárólag munkaügyekkel foglalkoznak. Főfeladatuk a munkaviszonyokra és ennek keretében főként a munkabérré és munkaidőre vonatkozó rendelkezések betartásának ellenőrzése. Jelentőségüket nagyban fokozza, hogy a velük kapcsolatban felállított helyi munkaügyi bizottságok a munkaadókat és munkavállalókat egyenlőségi alapon, azonos számban sorolják tagjaik közé, így tehát nemcsak a munkaügyi igazgatás szakszerűségét mozdítják elő, de további szociálpolitikai intézmények kiépítéséhez is alapul szolgálhatnak.

Az Országos Ipari Munkaügyi Felügyelőség a szoros értelemben vett szociálpolitikai ügyek átvételével nagy mértékben tehermentesíti az iparfelügyelőségeket, amelyek így több időt szentelhetnek tulajdonképeni teendőjükhöz, vagyis a gyáraknak és iparteleknek munkásvédelmi és iparfejlesztési szempontjából való vizsgálatára. Az ország területén 24 iparfelügyelői kerület van. Közülük az egyiknek illetősége Újvidék székhellyel, a tavaly visszatért Délvidékre terjed ki.

SZEMELVÉNYEK

Tessedik Sámuel „Szarvasi nevezetességek” című krónikájából.

1804. Első kísérlet történt a vadgesztenyefáknak magból való tenyésztésére. Megpróbálták a fáknak kormos és meszes vízzel való bemeszelését.

Szarvasra hozták a nagy orgonát (Tessedik Sámuel helybeli lelkész beleegyezése nélkül) s az máris 5700 forintba került. Az 1805. évi böjt első vasárnapján szentelték fel.

Megrakják az első szarvasi gabonaszállító hajót, s Körösön a Tiszára, a Tiszáról a Bácskai csatornán és a Dunán Mohácsra viszik.

Július és augusztus hónapokban oly gyakran mennek át Szarvason az alsóbb vidékekre a bányavárosokból Miskolcra s különösen az ország felvidékeiről jövő kocsik, hogy némelyik napon néhány ötven is átkel a Körösön, s gabonával jól megrakva megy vissza. A gabona ára már ősszel 4—5 forintra emelkedett, s ugyanakkor Felvidéken 10—12—13 forintot ért el. Milyen jó lenne, ha a Szolnok és Pest közötti csatorna már készen lenne! Mennyit nyerne azzal a paraszttal! Mennyit a Duna mellett fekvő városok! És mennyit a közönség! Ezt a nyereséget is csak a munka és a szorgalom fogja előidézni.

Kivonat az általam 1805 június 1-én végzett összeírásokról:

Hivatalnokok és honorációrok száma: 4.

Polgárok és kézművesek: 85.
Nemesek szolgálói: 10.

Parasztok: 606.

Zsellérek, hazátlan zsellérek, kertészek: 1336.

Fiúk: 2863.

Nők: 4745.

Ezen felsoroltak összege: 9639.

Egyévestől tizenhétévesig: 2216.

Tizenhétévestől negyvenévesig a házások száma: 1208.

Nőtlenek és özvegyek: 360.
Negyven éven felüliek: 1100.

Katolikusok: 79.

Ágostai evangélikusok: 4682.
Reformátusok: 97.

Görög nem egyesültek: 26.
1805. és 1806. ban Magánházakban és kocsmákban bálakat kezdenek tartani, és azokra írott meghívókon a tanítókat is meghívják.

A fenti sorokkal a Szemelvények közlését befejeztük.

A magyarifjúság nyersanyagcsatája

A nyersanyagok világháborújában sokkal nagyobb feladat hárul a termelést végző „belső arcra”, mint bármikor a történelem során. A hadbanálló Magyarország anyag- és munkaerő-szükséglete is megnagyobbodott, viszont a termelés számára kevesebb munkáskéz maradt. Mindenkinek fokozott mértékben kell tehát a maga helyén a termelés szolgálatában állnia. Ezt a nemzeti feladatot ismerte fel a magyar ifjúság, amikor játék és szórakozás helyett, önként vállalt szolgálattal igyekszik a fegyverbehívott férfiak munkaerejét pótolni.

Az országos selyemtenyésztési felügyelőség most közzétett adatai szerint ez év tavaszán 1.126 iskola, illetve osztály folytatott közös tenyésztést, és 3.457 iskolásgyermek vállalkozott önállóan selyemhernyó nevelésre. Az iskolai tenyésztések eredménye 47.984.25 kg. selyemgubó volt, s azért 146.391.54 P vételárát fizetett ki az állam. A Levente Gazda-

sági Szövetkezesek Központjának támogatásával megszervezett levente-tenyésztésekben 274 egyesület, illetve szakasz vett részt közösen tenyésztéssel és 971 levente termelt önállóan selyemgubót. A levente tenyésztések eredménye 19.790.60 kg. selyemgubó volt, 59.784.45 pengő értékben.

Az iskolásgyermek és leventeifjak tehát összesen 67.774.85 kg. selyemgubót termeltek, és ezért 206.175.99 P beváltási árat kaptak.

Az ifjúság által termelt 67.774.85 kg. selyemgubó kb. 33 millió 887 ezer 225 selyemhernyó felnevelésének az eredménye. Ebben a gubó mennyiségben 101 millió 661 millió 675 ezer méter, vagyis 101 millió 661 ezer 675 kilométer selyemszál van, amely 2.541-szer érné körül az egyenlítőnél a földet. Érdekes még az is, hogyha ezt a fonalat mind ejtőernyő készítésére használnák fel, mintegy 2.259 ejtőernyőt lehetne belőle előállítani.

December 9-én járt le az öt holdnál kisebb zsidóingatlanok szabadkézből való eladása

Az 5 holdnál nagyobb ingatlanok átvétele máris gyors ütemben folyik. Az 5 holdnál kisebb zsidó ingatlanok összes területe alig 24.000 kát. hold, viszont tulajdonosaik száma több mint 14.000. Erre való tekintettel a kormány lehetővé tette, hogy az ilyen kisebb ingatlanokat zsidók eladhassák. Ez a határidő december hó 9. napján járt le. A földművelésügyi miniszter most kiadott rendelete máris gondoskodik arról, hogy ha az ingatlanokat

az említett napig el nem adják a zsidók, az ingatlanok közhatalmi úton vétessenek ki a kezükből.

A rendelet szerint az el nem adott ingatlanokat december hó 13. napjáig a községi előjáróságnál be kell jelenteni.

A községi előjáróságok által sürgősen felterjesztett adatok alapján a földművelésügyi miniszter határozatának meghozatala után az ingatlanokat a községi előjáróságok haladéktalanul birtokba veszik s fel-

használás céljára az ONCSA helyi szervezeteinek adják át. A Közléti Szövetkezetek az ingatlanokat a hadiözvegy és hadiárva, hadirokkant és hadigondozott földművesek elsőbbségben részesítésével a sokgyermekes falusi családok földhözjuttatására és megéheztetésük megalapozására, valamint községi és egyéb közléti célokra használják fel.

Hírek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. 6-templomban vasárnap délelőtt 10, negyed 11 órakor magyar, az újtemplomban délelőtt 8 órakor tótnyelvű istentisztelet tartanak

A szarvasi róm. kat. templomban vasárnap és ünnepnap reggel 6 órakor hajnali mise. Fél 9 órakor diákmise, 10 órakor nagymise, prédikáció. Délután 3 órakor litánia, utána adventi délután. Köznapokon mise 6 és egy negyed 8-kor.

Szarvason református istentisztelet tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az Árvaház dísztermében.

— Halálozás. Özv. Laurenczy Jánosné, szül. Matheidesz Margit, néhai Laurenczy János evang. tanító özvegye életének 66 ik, nehéz özvegyiségének 23-ik évében f. évi december 14-én hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése december 15-én délután ment végbe általános részvét mellett. Az elhunyt Nagyszonyt tizenegy gyermeke és tizenegy unokája gyászolja.

— Tanyai istentisztelet. Vasárnap, december 13-án a Siratói evang. népiskolában Kiss György újtemplomi lelkész istentiszteletet tartott. A délutáni istentiszteleten a szőlőbéli és a tanyai hívek igen nagy számban vettek részt.

— Műsoros est a Vöröskereszt javára. A Kereskedelmisztantfolyam és a polgári leányiskola növendékei folyó hó 20-án, vasárnap d. u. 3 órakor a Vöröskereszt javára karácsonyi ünnepélyt rendez a polgáriiskola tornatermében. A nagy érdeklődéssel várt est műsora a következő: 1. Prológ: Jedlicska Mária polg. isk. IV. oszt. növ. 2. Édesanyám hol vagy? Előadja a kereskedelmi szaktanfolyam II. oszt. és a polgári leányiskola I. oszt. növendéke. 3. Péter József: Karácsonyi köszöntő. Énekkar. 4. Ady Endre: Karácsony. Szavalja: Laurenczy E. III./a oszt. növ. 5. Halmos László: A kis Jézus, harmónium kísérettel éneklő: Kohúth Mária, Lestyán Ilona, Petrás Zs. kereskedelmi szaktanfolyam II. oszt. növendékei. 6. Juliska nem akar vöröskeresztes lenni. Előadja a polg. isk. növendékei. Két karácsonyi kánon. Énekkar. Műsor-megváltás az 1—5 sorokban 1 50 P, a további sorokban 1 P. Tekintve a nemes célt, felülfizetéseket köszönőttel fogad a rendezőség.

— Képkiallítás. Hénel Gusztáv festőművész képkiallítása folyó hó 20-án, vasárnap zárul az Árpád kávéházban.

A beszolgáltatandó búzát és árpát FUTURA főbizományosa a Szarvasi Takarékpénztár

saját székházában és a

Mezőgazdasági Közraktárak

Részvénytársaság telepén

veszi át folyó hó 10—19-e közötti
beszolgáltatási időben, ahol az ellen-
értéket készpénzben ki is fizetik

— **Diszközgyűlés és karácsonyi hangverseny.** A róm. kat. egyháztanács vasárnap délután 4 órakor diszközgyűlést tart. Utána a szent Cecília ének- és zenekari együttese egyházi hangversenyt ad. Minden érdeklődőt zivernen látunk. Belepti díj nincs.

— **Pénteken 7 óra 20 perckor rádióelőadás a hadisegély kérdéssről.** Az utóbbi időben újabb rendeletek szabályozták a hadisegély és a hadigondozás kérdéseit. Az érdekelteket közönség egy része tájékoztatlan és a legkülönbözőbb helyekre fordul felvilágosításért. A honvédelmi minisztérium megbízásából ezért Tarnaváry Árpád ezredes a rádió nagy nyilvánosság előtt ismerteti az újabb rendeletek következtében előállott helyzetet pénteken 17 óra 20 perckor „Gyakorlati útmutató hadisegély és hadigondozási kérdésekben” címmel.

— **Műsoros ünnepély.** A Protestáns Leányegyesület december 20-án, vasárnap délután 5 órakor műsoros adventi ünnepélyt rendez az Árvaház dísztermében, melyre mindenkit szeretettel hív a vezetőség.

— **Ünnepek zárórja.** A kereskedelmi miniszter rendelettel szabályozta a nyílt árusítási üzletek, fodrászüzletek karácsonyi, szilveszteri és újévi zárórját. Aranyvasárnap (dec. 20-án) az üzleteket és a cukorkaüzleteket délelőtt 10-től este 6-ig nyitva tartandók. Délelőtt 10-től este 6-ig zárt édenyben és csak az üzlethelyiségen kívül való fogyasztásra égetett szesz italok árusítások. Az élelmiszer, a mézárós és hentesüzletek vasárnapi munkaszünet szerint, az utcán és tereken az árusítani szokott cikkeket a nyílt árusítási üzletekre megállapított időtartam alatt szabad árusítani. Karácsony első napján az üzleteket egész napon zárva, a cukorka és virágüzletek délelőtt 10-től délután 2-ig nyitva tarthatók. Karácsony második napján a vasárnapi munkaszünet érvényes. A mézárós- és hentes-, a sütőipari üzleteket reggel 7-től 11-ig, tej- és tejterméküzleteket déli 12-ig nyitva tarthatók. Újév napján a vasárnapi munkaszünet érvényes. A fodrászüzleteket december 24-én este 7-ig, 25-én egész nap zárva, 26-án déli 12-ig nyitva, 31-én este 9 óráig nyitva, 1943 január 1-én egész napon át zárva kell tartani.

— **Karácsonyra lesz szalóncukor.** A m. kir. Anyaghivatalban tartott értekezleten a Keresk. és Iparkamarák felvetették a karácsonyi cukorellátás kérdését. A minisztérium közölte a Kamarák képviselőivel, hogy az édesipar részére 100 vagon cukrot bocsátott rendelkezésre, a cukorfőzők pedig 50 vagon cukrot kaptak szalóncukor készítésére. — De hol van hát a szalóncukor?

— **Új ekék a régi barázdán** címmel írt vezetőcikket Juhos László szerkesztő a Magyar Föld legújabb számában. Szíves figyelmébe ajánljuk lapunk olvasótáborának ezt a magyar falu képes hetilapját: a Magyar Föld-et, kapható mindenütt.

— **A kultuszminiszter rendelete a karácsonyi szünetről.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete, szerint azokban a közép-, középfokú és népiskolákban, melyek szénfűtésre vannak berendezkedve, és nincsenek ellátva elegendő szénrel, a karácsonyi szünet december 20-tól január 24-ig tart. A meghosszabbított karácsonyi szüneten felül ezek az iskolák rendkívüli szénzünetet is tarthatnak. Azokban az iskolákban, melyekben van fűtőanyag, rendkívüli szünetet engedélyezni, vagy a karácsonyi szünetet meghosszabbítani nem szabad.

— **Nemzetvédelmi Kereszt adományozás.** A Kormányzó úr 1942. november 7-én kelt legfelsőbb elhatározásával Gyurik János mézárós és hentesnek a Nemzetvédelmi Keresztet adományozta.

— **Megkezdtek a hadikölcsönkötvények átcsereését.** A Pénzügyi Központban a hadikölcsön-valorizációs törvény végrehajtási rendelete értelmében megkezdtek az új, valorizált kötvények kiszolgáltatását. Elsősorban kiscimleket cserélnek be és igen sok kis hadikölcsönjegyző megkapta már az értesítést a becserelésről, amely gyors ütemben folyik. A százezer koronát meghaladó kötvényjegyzők pedig értesítést kaptak, hogy vajon a második zsidótörvény értelmében zsidónak tekintendők-e, mert erre a kategóriára külön rendelkezések irányadók.

— **Drága lesz a fekete liba!** Löwy Salamon 38 éves budapesti lakos a napokban összevásárolt öt darab hízott libát. A libákat levágta és Budapestre akarta szállítani, persze engedély nélkül. A szállítás azonban nem sikerült, mert a csendőrök az állomáson elcsípték Löwy Salamont, a libákat elkobozták, őt pedig feljelentették a főszolgabírórsághoz.

— **Százeves a cséplőgép.** Jelentős centennáriumhoz közeledik a magyar mezőgazdaság. Száz évvel ezelőtt, 1843-ban állították üzembe Magyarországon az első cséplőgépet herceg Esterházy ozorai uradalomban. Egy évtized alatt megszázaszorosodott a cséplőgépek száma, mert 1853-ban már 400 cséplőgép működött szerte az országban. Az elmúlt nyáron pedig 18 ezer cséplőgép volt üzemben az országban.

— **Disznóöléshez rizz!** A közellátási miniszter körrendeletben értesítette a törvényhatóságok vezetőit és a közellátási kormánybiztosokat, hogy a vidéki őstermelő lakosság részére a kuszóbonálló disznóölési szezonra megfelelő mennyiségű rizsről gondoskodott. A rendelet szerint az őstermelők, akik a disznóölési rizze igényt tartanak, szükségletüket hatósági kiutalás útján szerezhetik be. A kiutalás ellenértéképpen az igényt tartó őstermelők megállapított mennyiségű finomlisztet kötelesek beszolgáltatni. A beszolgáltatási arány 1 kg rizs ellenében 2 kg finomliszt. A rizs, hír szerint Szarvasra is megérkezett már, ezt a kiutalás is a napokban megkezdődött.

— **Gépkezelői tanfolyam.** A tanfolyam célja, hogy hallgatóival a cséplő- és vetőmagtisztító gépek szerkezetét, helyes kezelését, karbantartását és üzemét elméleti és gyakorlati oktatás útján megismertesse. A tanfolyam előadásokból, gyakorlatokból és ipari üzemek látogatásából áll. Az előadások összesen 8 napon át 48 órában hétköznapokon tartatnak. A tanfolyamra felvehető minden 18. életévét betöltött egyén, aki a cséplőgépek és vetőmagtisztító gépek szerkezetét és kezelését megismerni kívánja. A felvételnél előnyben részesülnek a cséplő- és vetőmagtisztító gépek tulajdonosai, továbbá ezek gyártásánál foglalkoztatott szakmunkások, végül azok, akik a motorkezelői tanfolyamot sikeresen végezték. Bővebb felvilágosítást az alulírt tanfolyam helyi vezetője nyújt. Felkérem a t. érdeklődőket, hogy a tanfolyam felvételére minél előbb jelentkezni szíveskedjenek. Egyidejűleg felhívom mindazon érdekelteknek figyelmét, hogy szakmabeli tanfolyamok rendezése céljából és azon való részvétel végett alulírt helyi vezetőnél jelentkezzenek. Tákos Lajos ipartestületi jegyző, a tanfolyam helyi vezetője.

— **Vetőmagtisztítási akció.** A földművelésügyi minisztérium Erdélyben vándor vetőmagtisztító gépeket állított be. Három vármegye felügyelősége kapott vetőmagtisztító gépet, amelyek napi 60–70 mázsa teljesítményt voltak képesek elvégezni. A vándorgépakció igen jó eredménnyel járt, úgyhogy a kirendeltség elhatározta: 1943-ban az ország valamennyi vármegyei gazdasági felügyelőségét ellátják vetőmagtisztító géppel.

— **Anyakönyvi hírek.** Születtek: Nagy Mihály és Krikák Erzsébet leánya Erzsébet, Sutyinszki Mihály és Brás Mária fia János, Kis György és Petrov Mária leánya Mária, Csicsely Mihály és Szőke Ibolyka fia Mihály. — Elhaltak: Bobvos Mihály 74 éves, Frecska János 45 éves, özv. Kohut Mártonné Opauszki Zsuzsanna 64 éves, özv. Laurency Jánosné Matheidesz Margit 65 éves, özv. Máté Jánosné Szvák Anna 64 éves, Hanzó Mária 1 hónapos.

— **A műtrágyák kisfogyasztói ára.** A közellátási miniszter legutóbbi rendeletében a péti só, mézsalétrom, szuperfoszfát, külföldi kálisó kisfogyasztói árat tíz kilogrammot meg nem haladó vásárlásnál a következőben állapította meg: péti só 40, mézsalétrom 40, szuperfoszfát 36, kálisó 36, kénsavas kálitrágya 46 fillér.

— **El kell fogadni az 5 P-sőket.** Iletékes helyről felhívják a közönség figyelmét arra, hogy csak az egy- és kétpengős ezüst érmeiket vonták be a forgalomból. Ellenben az ötpengős ezüstérmék továbbra is változatlanul forgalomban vannak és azokat mindenki köteles fizetésül elfogadni.

— **A Vöröskeresztért.** Kondoroson evangelizációs ünnepélyt rendeztek, s annak jövedelmét 400 pengő összegben a Vöröskeresztnek juttatták el.

— **Magyar Gyümölcs.** A téli körtefatermesztésről, téli trágázásról, a szőlő, gyümölcsös stb. munkáiról ír a Magyar Gyümölcs legújabb száma. Megrendelhető: Budapest, V, Vilmos császár-ut 76 szám alatt.

— **Itt a népcérna.** A pamutellátási nehézségek miatt külön gondot okozott az Ipari Anyaghivatalnak a népviseletek megvásárlásához szükséges erősebb minőségű cérna előállításának biztosítása. Az ország számos részén a lakosság önmaga fonja és szövö a ruházatkodáshoz szükséges posztó és vászonanyagot. Az Anyaghivatal intézkedésére külön népcérnát gyártattak, hogy a lakosság részére megfelelő erősségű és vastagságú varrófonal álljon rendelkezésre. A népcérna már elkészült, rövidesen forgalomba kerül fekete és fehér színben Kotoninból készült, igen erős, egyenletesen sodroit, vastagságú pamut. Külön gond volt biztosítani a híres magyar himző népművészet számára a szükséges kiváló minőségű himzőfonalat. Főleg exportfonalakkal kellett továbbra is fenntartani a népi himzők minőségének zavartalanosságát. A szükséges himzőfonalat a régi finom minőségben és megfelelő mennyiségben már biztosították, úgyhogy himzőnépművészetünk — amely komoly kenyérkereset az ország számos vidékén — fennakadás nélkül teljesítheti hivatását.

— **Kerékpár lopás.** Még 1940 évi augusztus havában történt, hogy Molnár András 29 éves szarvasi T. V. 149. sz. alatti lakos ellopta Papp Bálint gátörnek a Bednár kocsmá előtt lévő kerékpárját. A csendőrség lefűlelte, a bíróság meg 1 havi fogházra ítélte a bicikli tolvajt.

— **Árdrágító visszaélések.** özv. Zubor Jánosné öcsödi lakos a vöröshagymának kg-ját 1-pengőért árusította. A bíróság 50 pengő pénzbüntetésre ítélte. Plesovszki Pálné szarvasi III. ker. 383 sz. alatti lakos a hízott liba kg-ját 10 fillérrel drágában adta a maximális árnál s ezért 50 pengőre ítélték. Hát érdemes volt?

Disznóölésnél
nélkülözhetetlen
a házilag készített

savanyított káposzta

kapható bármilyen mennyiségben.

Karácsonyfadíszek

nagy választékban

özv. Janurik Andrásné

kereskedésében

— **Matuska arcvonalszolgálatra** jelentkezett. Matuska Szilveszter, a biatorbágyi vasúti merénylet tettese, aki életfogytiglani büntetéséből 11 évet töltött már el a fegyházban, arcvonal szolgálatra jelentkezett. Hivatkozott arra, hogy az első világháborúban mint főhadnagy vett részt és sok kitüntetést szerzett. Kérelmét elfogadták és Matuska Szilvesztert, akit annakidején az ítéletben tiszti rangjától is megfosztották, most egyszerű közlegényként már el is indult a harctérre.

Nem tudja senki sem, hogy mi van a

„Kulacs”

ban (a volt Bárány-vendégloóban)

Kitűnő italok!

Ha egyszer eljön, mindenkor ide kívánczik!

Örömmel várja

Jánovszky György
tulajdonos.

Értesítés!

Értesítem a n. e. közönséget, hogy rőfös-, rövid-, kötött- és divatárú üzletemet áthelyeztem

Pilesovszki házba (Árvaház mellett Polgári Körrel szemben.) ahol a szakmába vágó cikkek nagyválasztékával készítek dílok a szolgálatára.

Piaci napokon piacitéri sátramban. Kérem a nagyérdemű vevőközönség pártfogását vagyok tisztelettel

Demcsák András

rőfös- és divatárú kereskedő.

TURUL MOZGÓ

Az előadások kezdete hétköznap fél 6; fél 8, vasárnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 óra

December 18-án pénteken, 19-án szombaton, 20-án vasárnap és 21-én hétfőn:

A KIS KAKUK

című tudományos film, és a

GYURKOVICS FIÚK

c. szórakoztató magyar filmszemle.

December 23-án, szerdán

Magyar feltámadás

c. hímű magyar film.

Magyar Petróleum Ipar R. T.

vezérképviseletét

Gaál István

vette át, ahol mindenféle traktorolaj, gépszir, adózott és adómentes petróleum kapható

Iroda: Kossuth-tér 29. — Raktár a vasútállomásnál

Telefon: Iroda 131.

Telefon: Lakás 136.

Földművelésügyi igazgatóságot kapnak a megyeszékhelyek

A földművelésügyi kormányzat különböző vidéki szervek felállításával könnyítette meg a gazdaközönség érintkezését. Most minden vármegyében felállítják a földművelésügyi igazgatóságot is.

Földművelésügyi igazgatóság lesz minden megye székhelyen és összefogja a minisztérium szerveiként most önállóan működő hivatalokat. A vidéki földművelésügyi igazgatóságokban lesznek ezután együtt: a vármegyei gazdasági felügyelőség, a folyammérnökség, a kultúrtermelési hivatalok, a gyümölcsészeti felügyelők, a növényvédelmi szolgálat tagjai, a borászati felügyelőségek, sőt még az állatorvosi szervek is.

A földművelésügyi igazgatóságok felállításával megyénként azért összpontosítják a minisztériumi szerveket, hogy a vármegyék területén jelentkező különböző mezőgazdasági problémákat időnként közös megbeszéléseken vitassák meg. Az ügyek jelentős részét az együttes tanácskozásokon el tudják intézni, s azok nem kerülnek a minisztériumba. A földművelésügyi igazgatóság keretén belül minden eddigi szervezet önállóan végzi működését továbbra is.

A gazdasági előjáró teendői a községi mezőgazdasági bizottságban

A gazdasági előjáró abban a községben, amelyben a községi mezőgazdasági bizottság megalakult, ennek a bizottságnak a titkára. Abban a községben, ahol több gazdasági előjáró van, ezek közül a mezőgazdasági kamara jelöli ki a mezőgazdasági bizottság titkárát.

A gazdasági előjáró ebben a községi mezőgazdasági bizottsági titkári minőségben a következő feladatkört látja el: 1. átveszi a mezőgazdasági bizottsághoz intézett megkereséseket és rendeleteket, 2. a megkeresések és rendeletek tárgyalás alá vételéről és végrehajtásáról gondoskodik, 3. választ ad, illetőleg jelentést tesz az ügyvitel keretébe tartozó és közgyűlési vagy intézőtanácsi tárgyalást nem igénylő, vagy sürgős természetű ügyekre vonatkozó megkeresésekre.

A gazdasági előjáró természetesen köteles a községi mezőgazdasági bizottság minden ülésén megjelenni: köteles továbbá meghallgatni a bizottságot azokban a nagyobb jelentőségű kérdésekben, amelyekről a községi előjáróságnak vagy a községi képviselőtestületnek véleményt ad vagy javaslattal tesz.

A gazdasági előjárónak, mint a községi mezőgazdasági bizottság titkárnak mindezek mellett legfontosabb feladata azoknak az akcióknak a lebonyolítása,

amelyeket a mezőgazdasági kamara a minisztériumtól nyert megbízás alapján a községi mezőgazdasági bizottságokkal végeztet el.

Azokban a községekben,

amelyekben a mezőgazdasági bizottság még nincs megalakítva, de gazdakör működik, a gazdasági előjáró a gazdaköri titkári teendőit csak akkor köteles ellátni, ha arra felkéri.

Szabályozták a Tejtermelők és Tejszövetkezetek Országos Szövetségének működését

A kormány a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény végrehajtásával kapcsolatosan a tejtermelők körében igen nagy horderejű rendeletet adott ki, amelyben a Tejtermelők Országos Szövetségének működési körét kiterjeszti az ország összes tejszövetkezetére és mindazokra a tejtermelőkre, akiknek a birtokában lévő tehenállománya évi átlagban a 10 darabot meghaladja. Nem terjed ki egyelőre a rendelet hatálya az erdélyi tejszövetkezetekre, amelyek továbbra is a „Szövetség” kolozsvári szövetkezeti központ felügyelte alatt fognak működni.

A rendelet kiadását az tette szükségessé, hogy a kereskedelmi törvénynek a termelő szövetkezetekre vonatkozó rendelkezései ma már nem feleltek meg a községi élet követelményeinek és — az előző világháború példáján okulva — tartani lehetett attól, hogy a csekély anyagi erővel rendelkező kis tejszövetkezetek kellő irányítás és felügyelet hiányában nem tudnak megküzdni a háborús gazdasági viszonyokkal. A tejszövetkezetek központi felügyeletét és irányítását el kellett választani az értékesítési tevékenységtől és ezért önként adódott az az elgondolás, hogy a tejszövetkezetek központi felügyeletére és irányítására a már 8 esztendővel ezelőtt létesült Tejtermelők Országos Szövetsége kapjon megbízást, amely szövetségnek a tejszövetkezetek legnagyobb

része amúgyis tagja volt.

A rendelet egyébként számottevő új rendelkezéseket nem tartalmaz, mert egyrészt átveszi a Tejtermelők Országos Szövetségét alakító 6.960/1935. M. E. számú rendelet rendelkezéseit, másrészt az OKH-ról, illetőleg az erdélyi szövetkezetek központosításáról szóló rendelkezéseket tartalmazza. A földművelésügyi miniszter a rendeletben felhatalmazást kapott, amely szerint a 10 darabnál kevesebb tehenet tartó termelők kötelező tagságát is megállapíthatja, viszont a 10 darabnál több tehennel rendelkezőket is felmentheti a tagság alól.

A rendelet a községi előjáróságokat a Szövetség részére adatszolgáltatásra is kötelezi, továbbá a rendelettel kapcsolatos kihágási ügyekben a Szövetségnek fellebbezési jogot biztosít. A rendeletnek a szövetkezetek felügyeletére vonatkozó szakaszai általában megfelelnek a többi szövetkezeti központ működését szabályozó rendelkezéseknek, mégis lényegesen enyhített formában, mert a rendelet a legnagyobb súlyt az egyes tagszövetkezetek önálló működésének biztosítására helyezi. Igen fontos a tagok kizárásáról szóló rendelkezés, amely szerint, ha a kizártnak tejszövetkezet, annak fel kell oszlania; ha pedig egyéni tag, a kizárás után tejet, vagy tejterméket csak a földművelésügyi miniszter külön engedélyével és az általa megállapított módon hozhat forgalomba.

TEMETÉSEKET

a legnagyobb gonddal végzem, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, a legnagyobb igényeket kielégítek. Halottszállítás, exhumálás nálam megrendelhető

Hantos György

temetkezési vállalkozó
II. kerület Beliczey-út 17.

MINDENEST

azonnali belépésre felvesz a

Müller-nyomda

Szarvas nagyközség előjáróságától.

Versenyárgyalási hirdetmény

Szarvas nagyközség előjárósága a községnél 1943 január 1-től 1943 december 31-ig terjedő évben felmerülő kovács, bogár, szíjgyártó, lakatos munkákra, továbbá a ménlepi katonák élelmezésére, a ménlepi katonák kenyérszállításának biztosítására, a könyvkötői munkákra, a nyomdai munkákra, papír- és írószerek szállítására versenyárgyalást hirdet. Felhívja az előjáróságot mindazon kat, akik a fenti munkákat, illetve szállításokat elnyerni óhajtják, hogy zárt írásbeli ajánlataikat folyó évi december 28-án délelőtt 10 óráig a községi iktató hivatalba nyújtsák be. Később érkező és szabálytalan ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Ajánlati lapok a számvevői irodában díjtalanul kaphatók. Bővebb felvilágosítást a számvevő nyújt. Az előjáróság az ajánlatok feletti szabad döntés jogát fenntartja.

Szarvas, 1942. december 4.

Előjáróság.

APRÓHIRDETÉSEK

Ily. Berecz Imre tiszakürti bormagykereskedő és közvetítő értesíti a borkereskedőket és korcsmárosokat, hogy borszükségleteinek bevásárlását, közvetítését a legolcsóbb napi áron vállalja.
396

Eladó ház I. ker. 746—747. gát mellett.
390

IV. ker. 57 számú ház eladó.
397

Eladó ház IV. ker. 545 szám.
394

Lakást keresek január 1-ére 2—3 esetleg 4 szobát, lehetőleg fürdőszobával. Cím a kiadóban.
393

Fűszerüzlet és jogfolytonos korcsma házzal és berendezéssel eladó. Cím a kiadóban.
392

Eladó föld O. F. B. 2 és fél hold. Érdeklődni Keresztúrszki György III. k. 421.
391

Egy jó karban lévő férfikerámpár eladó. III. külker. 84.
401

Piljesovszky András háza III. ker. 162. szám alatt, Árvaház mellett eladó. Ugyanott angora-fonást vállalnak.
402

Bocskay fiúruha sötétkék, szürke és 36-os gyermekcipő eladó. I., 472.
404

Eladó kézimunka-előnyomda András Mária II. ker. 295. ház alatt.

I. ker. Tessedik-utca 260. számú ház eladó. Érdeklődni lehet a déli órákban a helyszínen. (Csatái-iskola közelében.)

Koszorú, virágcsokor

megrendelhető a KREBS

kertészeten. Telefon: 117

NYOMATOTT MÜLLER KÁROLY
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN, SZARVAS

Eladó földek:

4 hold lucernával bevetett endrői kövesút mellett;
132 katasztrális hold részben szántó, részben legelő tanyával Ecseren;
szentesi kövesút mellett;
58 hold szántó a mezőtúri határban;
34¹/₂ katasztrális hold szántóföld és 17 hold kaszáló Külső Ecseren;
20 hold hereföldnek alkalmas szántó Décsen;
14 hold szántó a Décsi laponon;
8 hold szántó a Tóniszálláson;
6 és fél hold Kákán kanális közelében;
2—3 kishold prima szántó a VII. külkerület 472. sz. tanya mellett, csabai kövesúthoz közel;
2400 négyszögöl területű I. osztályú szántó a Magincez-dűlőben;
Körösparti nyaraló erős kőépülettel;
600 négyszögöl dinnyeföld cigányéri szőlőkben;
241 négyszögöl dinnyeföld Nyúlzugban;
4 járás közös legelő Tóniszálláson;

Eladó házak:

Kondoroson piacér mellett lakóház teljesen felszerelt sütődével;
Békésszentandrás szőnyeggyár közelében cserepes lakóház.

Szarvason:

I. ker. 184. sz. sarokház, melléképületekkel;
I. 432. sz. cseréppel fedett beltelkes lakóház, melléképületekkel;
Elsőrangú helyen egynegyed házrész;
170 négysz. üres telek sarok mellett;
I. ker. 391 számú ház 400 négyszögöllel továbbá ugyanott 400 négyszögöl
üres sarok telek;

Bővebb felvilágosítást nyújt a Szarvasi Hitelszövetkezet

mint az O. K. H. tagja pénzügyintézet, ahol ingatlanok adásvételének közvetítésével is foglalkoznak.

Ugyanezen pénzügyintézet képviseli a Gazdák Biztosító Szövetkezetét; folyósít termelés és beruházás céljait előmozdító 4¹/₂ %-os kamatozású kötvénykölcsönöket és kamatmentes lőkölcsönt.

321